

نقیسہر یی تووشی ئالوزیی بووی دهمی هاتی ئەف
 ناڤونیشانه بو دەقی ژێگرتی: (توخیب تا چەندەکی پیتەر
 دەرباس نابیت) کو ئیک جار هەلبژارتە که نهجهی خودایه
 و چ په یوهندی یین دیار دگهل دەقی بخو نین، ههروهسا
 ناڤونیشانهکی درێژه وهسا باشتەر بوو ههکه په یهکهک یان
 دوو په یف بانه کو ژ سه قایی گشتی یی دەقی هاتبانه
 وهگرتن وهکی:
 ۱- ژیری ۲- زفرۆک و.. تاد.

بهری دهق بهینه نعیسین

ژ دەرڤه‌ی دهقی سه‌ره‌کی ئەم دشیین ئەقی پیشه‌کی
 پیشینی بکه‌ین کو دکه‌ئینه دهمی به‌ری دهق یان نعیسین
 ده‌ستپێ بکه‌ت: که‌سێ سه‌ره‌کی ژوان که‌سان بوو یین کو
 دگهل هینلا جفاکی دچوو، به‌لی ژ ئەگه‌ری پاشکه‌فتنی و
 پاشی هوشیاربوونی تووشی قه‌چنقینه‌کی دبیت و بریاری
 دده‌ت ژ جفاکی قاری بییت و بو خو ژبانە کا تایه‌ت
 دانیت یا دویر و هه‌قدژ دگهل کۆمی، ئانکول به‌راهی
 ئەوژی وه‌کی هه‌می یا بوو د پرۆسا رازیکرنا دوژمنی دا،
 به‌لی د ده‌لیشه‌کا هوشیاربوونی دا بریارا خو قه‌ده‌رکرنی و
 قه‌ه‌تیانی ژ کۆمی دده‌ت و دکه‌ئینه به‌ر روناھی یا
 کریارا نعیسینی و دچیته‌ ناڤ دهمی وی دا، هۆسا ئەم
 دبیین ل خالا قاریبوونی و خو قه‌ده‌رکرنی ئەف ده‌قه
 هاتییه نعیسین، ئانکو ئاستی هوشیاری یی که‌سێ
 سه‌ره‌کی د دو قۆناغین سه‌ره‌کی دبۆریت:
 ۱- قۆناغا ئیکی کو ئاستی هوشیارییا وی ل پله‌کا

توخیب تا چەندەکی پیتەر دەرباس نابیت*

هەلبژارتنا نموونی بانە و
 ره‌وشه‌نیریا بیه‌وده‌یی

سه‌بیح محمەد حەسەن
 (ده‌ۆک)

نزم بوو و یی داخبار بوو ب میسکئی کۆمه لگه هی.

۲- قونغا دوویی و ل خوڤه گریانی کو ناستی هوشیاریا وی جنیقکه قی دکه قییت و خو دبیینیت یی هه قذر دگهل ره فا خو، به لی دسه ر قی یاخوونی را رهوشا به ری دهقی هه تا دوماهیی ژی هه به رده وام دبیت، نانکو پروسا رازیکرنا یی دی خو هه کو دوماهی ژی یی دهیت د دویف خورا رهوشه کا بی هوده یی دهیت.

هه بوونا نموونی بلند

پروسا نغیسینا قی دهقی پروسا دهستیپکرنا هه لبارتنا نمونه کی بلنده، نانکو وه کی هه کهسه کی داخبار ب نایدلوژیایه کی یان هزره کی کهسه سیه رده کی دهست ب دانانا نموونی خو بی بلند دکهت کو چهن دین جارا ژ گه لهک لایاقه دهیت هه ناگه هدارکن ب مه ترسییا کریارا وی به لی هه ربا بی مفاوو، چونکی هه و جفاکی هه ناگه هدار دکر جهی بی هیقی یا وی بوو، هه قی چهن دی ژی هه قذر ییه کا مه زن تیدایه، نانکو هه و تشتی دبیته نموونی بلند هه هه و تشته هه و ژلایی خه لکی قه دبوو یی دی یی دوژمن دهیته پیشکیش کرن، هه قی کریارا پیشکیشکرنی ژی ل دوماهییا دهقی رهواتی یا خو و هردگریت پشتی کهسه سیه رده کی تووشی بی هه و دهیی دبیت ژ نموونی خو بی بلند. ب رهنه کی دی هه قی گیانه وه ره وه کی نمونه دوو رۆلین گه لهک ژ هه قی دویر دبیینیت:

جاره کی وه کی قوریانی بو خو شکرنا ژیا نا خه لکی خو ب ریکا رازیکرنا یی دی یی دوژمن و جار ه کی ژی وه کی رزگار که ره ک ژبو قورتالکرنا خه لکی خو هه و تووشی خاپاندنی بووی و هه و ب دروستاهی بهایی وی نه زانیت، نانکول قییری هه قی گیانه وه ره هیمایه کی سه رقه یه بو ژنا قیرنا سامان و هیزا خه لکه کی بو دوژمنه کی کول دوماهیی ب هندی ژی رازی نابیت:

ژیری- قوریانی ژبو رازیکرنا یی دی نموونی بلند و مه ترسیدار ژبو پاراستنی و رزگار کرنی

ب رهنه کی دی هه و بیاقی هه قی هیمایه بو دهقی پهیدا دکهت بیاقه کی گه له کی به رفه هه سه ره رای هندی کوب کارئینانا وی کورایه ییه کا گه له ک مه زن تیدا نینه.

نموونی بلند و زقروکا جاران

قاریبوونا کهسه سیه ئیکئی ژ کۆمی بوو نه نجامی پهیدا کرنا بی هیقییه کا مه زن کو وه لی کر بو خو تاکه ریکه کی ب هه لبارتیت کو هه مان ریکه خه لکی ژیر بو خو هه لبارتی به لی بو دوو واتایی هه قذر: خه لکی بو خو شکرنا ژیا نا خو دگهل یی دی نانکو ژیری ل دهف وان ریکه که بو پهیدا کرنا خو شیی و خو دویر ئیخستن ژ سه رگیژی، و کهسه سیه سه ره کی ژی بو پاراستنی و تاکه ریک بو رزگار کرنا خو خه لکی خو ژوی سه رداچوون و قاریبوونا هه و تیدا، نانکو ژیری وه کی هیما قوریانی یه و رزگار که ره ل هه ردو جهان وه کی ئالاف بو یه ک نارمانج هاتییه ب کارئینان هه و ژی پهیدا کرنا خو شیی و ته نا هیی، به لی ئایا کیژ بوچوون دروستتره؟

بوچوونا میسکئی کۆمی کو باوه ری ب چ نموونین بلند نائینیت و تنی ل خو شیی یی و هختی دگه ربیت و دزانیت دی ل دوماهییه هه (ته مه نی) دهت! یان ژی بوچوونا تاکه کهسه سیه هه و یی یاخی بووی و خو قه ده رگری و دوماهییه ته پا ل سه ری خو ددهت، چونکی گوهی خو نه دا خه لکی خو و بو دیار دبیت چیی هاته سه ر کورسیکی ژبه ری خو خرابتره!!

هوسا دیار دبیت کو کریارا پیشکیشکرنا ژیری وه کی قوریانی بو یی دی کریاره کا هوشیارانه بوو چونکی هه و خه لک یی زانا و ناگه هدار بوو ب زقروکا کورسیکی و دهسه لاتنی له ورا هه وان کهسه سیه سه ره کی به رده وام ناگه هدار دکر کو هه و تووشی خه له تی دبیت ده می نمونه کی بو خو دکه ته نارمانج و ریک بو رزگار کرنی چونکی ل دوماهییه هه کو دچیته سه ر کورسیکی دی ب هه مان کریارا ته په سه ر کرنی رابیت له و ناوکه هه و یی دی دکه نه قوریانی به ری هه و وان بکه ته قوریان به لی دسه ر شان ناگه هدار کرنا هه و رژیبیت ل سه ر ریبازا خو و موراهه نی ل سه ر وی ریکا وی بو خو هه لبارتی دکهت و هه می تشتان پشت گوهی خو قه ده قیژیت و بریاری ددهت دگهل نموونی خو هه تا دوماهی یا قونغانی بچیت.

شه رهنیخ دناقه را دو ناستین هوشیاریدا

ل دوماهییه پشتی هه می ناسته نگ دهینه لادان دهلیقه بو پروژی کهسه سیه سه ره کی و یاخیبووی هه لکه قییت هه و ژی پرهنسیپین خو ل سه ر ریالستی تاقی بکهت، به لی

سهرتيرا وی ف بهری دکه قیبت و نه و هزرین وی کرین ههمی ب نأقییدا چوونه خاری و بو وی دیاربوو کو هندی وی کری یا ژ قهستا بوو، و نه و نمونتی بلندی وی هلبژارتی چ جیاوازی یهکا و هسا نه بوو دگهل بین بهری خو!! و ژیری سوو سوو دبیژیتتی:

ههلویستی خو دیارکه توژ منی یان نه... و هختی ته په سه ریی چوو، نوکه نه زئی ل سه ر کورسیکی و نه یا گرنگه نه ز چاوا هاتیمه یان کی نه ز ئینایمه، دقتیت ههمی وهکی من بن یان دی ژ نأقیه م!! هوسا جاره کا دی خودانی پرورژی نمونتی بلند تووشی بهرزه بوونی و شه پرزه ییا ههلویستا دبیت و جاره کا دی نزانیت کانی چ بکهت؟: جاره کا دی وهکی خهلکی ساده لی بهیت تنی ل خووشی بین و هختی بگه ریین و رازیکرنا و گوهداریکرنا دوژمنی بکهت؟! یان ژی جاره کا دی ژ سفری دست پاقیسته نه لته رنا تیشه کی دی، نانکول دوماهیا دهقی دقتیت قتی نامی بگه هینیتته مه: ئاستی هوشیاری یا کومی یان خهلکی عادی گه له کی دروست تر بوو و هوشداری بین وان د جهن خوذا بوون نه شه ب هزرا من بوچوونه کا پر مه ترسییه چونکه ئاستی هوشیارییا کومی تیکه له بوونه ک بوو ژ خو ب دهستفه بهردان و رازیکرنا بی دی و گه ریان ل دویش خووشی بین و هختی ل سه ر حسیتبا پرهنسیپین بلند و ههلویستین چاره نفیسساز و ل دویش خاندنا من نه ف دهقه دکه قیسته ژیر خانا وان دهقین فله سه فا بی هوده بی به لاث دکهن و په یامه کی دکه هیئن کو ههمی لایه نین جفاکیین ئاسایی و سیاسی و ره وشه نبیری وهکی ئیک چ جیاوازی دناقبه را واندا نینه هه ر که سه کی گه هشته کورسیکی دی ههمی پرهنسیپ و ههلویستین خوین شوپه شگیرانه دده ته ره خه کی و دست هاقیته به ره مئینانا ره وشه نبیریا سه رکوتکرنی و پهیره و کرنا په رستنا تاکه که سی!!

بوچی ژیری: ههروه کی ل دهستیکی هاتی یه دیارکرنا کو نه ف گیانه و هره هاتییه نیاسین ب گیانداره کی کیفی و لادای ژ یاسایی ههروه سا ژ بهر کو مارتین دوژمنی دخوت دیسا و یا ژ ههمی گرنگتر نه وه کو گیانه و هره کی ته په سه ره و تووشی مه زنتین و پیستین ریکیین نه شکه نجسه دانی دبیت ده می دهیته پیشکی شکرنا وهکی قوربانی و نه ز و هسا بو دچم کو گرنگییا هلبژارتنا فی گیانه و هره دی د هندئ دایه دا ل دوماهیا کورته چیروکی په یاما دهقی ب دروستی بگه هیت نه ورژی نه شه یه: بهری خو بدنه خو ته په سه رکری ژی ب سه رکه فن و بچنه سه ر کورسیکی دی جاره کا دی وهکی بین بهری خو پرؤسا سه رکوتکرنی دوباره که نه شه نانکو نه م دشین بیژین پرؤسا دوماهی یا واتای هه ر ژ دهستیکی نه خسه بو هاتبوو دانان دابگه هیته وئ دوماهی یا مه دیتی.

سه رچاوه:

* خالد صالح، د تهنی یا خو را ما خه ملاندی،
کومه له چیروک، ۲۰۰۴. دهوک